

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра: “Матеріалознавство та ливарне виробництво”

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	Теорія ливарних сплавів
Викладач	Віктор Ломакін, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри “Матеріалознавство та ливарне виробництво”
Контактний телефон	+38(050) 516 20 00
E-mail	vik284333@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 4, годин –120, у т.ч. лекції – 28 годин, лабораторні заняття – 14 годин, самостійна робота – 78 годин. Формат: очний (offline / Face to face) / дистанційний (online). Мова викладання: українська. Рік викладання – 2022.
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Messenger, Telegram за домовленістю.
Перереквізити	Особливі вимоги відсутні

1. Мета і завдання дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Теорія ливарних сплавів” є засвоєння здобувачами вищої освіти будови рідких металів і сплавів, основ теорії кристалізації і утворення структури, ливарних властивостей сплавів, методики розробки складу сплавів із заданими ливарними, механічними та спеціальними характеристиками.

Завданням викладання дисципліни є формування компетентностей у питаннях законів затвердіння виливків, способів впливу на кристалізацію сплавів, ливарних властивостей.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**: ливарні властивості сплавів; способи впливу на кристалізацію виливків; **вміти**: отримувати виливки із заданими характеристиками; мінімізувати брак литих виробів.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Відвідування занять:

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і лабораторні заняття курсу. Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше, ніж за тиждень до залікової сесії.

Поведінка на заняттях:

Недопустимість: запізнь на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання. При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті студенти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу; Положення про організацію вивчення навчальних дисциплін вільного вибору; Положення про рубіжний контроль успішності і сесійну атестацію студентів ЦНТУ; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи утворення структури сплавів

Тема 1. Вступ. Мета і задачі вивчення дисципліни. Макромолекулярна будова рідких сплавів. В'язкість, поверхневий натяг, крайовий кут змочування, міжфазний натяг (2 години).

Тема 2. Кристалізація металів і сплавів (4 години).

Тема 3. Зміцнення ливарних сплавів. Легування та модифікування (2 години).

Тема 4. Фізичні способи впливу на кристалізацію сплавів (2 години).

Тема 5. Синтез ливарних сплавів (2 години).

Змістовий модуль 2. Ливарні властивості сплавів

Тема 6. Рідкоплинність сплавів (4 години).

Тема 7. Газу у металах і сплавах. Неметалеві домішки. (4 години).

Тема 8. Ліквіація у сплавах (2 години).

Тема 9. Усадка сплавів. Усадкові раковини (2 години).

Тема 10. Ливарні напруження у виливках (2 години).

Тема 11. Тріщини у виливках. Гарячі тріщини. Холодні тріщини (2 години).

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль. Форма підсумкового контролю: залік.

Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних і лабораторних заняттях та виконання індивідуальних завдань за стобальною дворівневою (“зараховано”, “не зараховано”) та ЄКТС шкалою результатів навчання.

6. Рекомендована література

Базова

1. Бялік Г.А., Наумик В.В., Луньов В.В., Пархоменко А.В. Теорія ливарних сплавів. Навчальний посібник. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2013. – 156 с.
2. Воздвиженский В.М., Грачев В.А., Спасский В.В. Литейные сплавы и технология их плавки в машиностроении. – М.: Машиностроение, 1984. – 432 с.
3. Москальв І.Н. Ливарні сплави та їх плавка. - К. НМК. ВО. 1993. – 368 с.
4. Жевтунов П.П. Литейные сплавы. - М.: Машгиз, 1957. - 430 с.
5. Гуляев Б.Б. Синтез сплавов. - М.:Металлургия, 1984. - 158 с.
6. Луньов В.В., Москальов І.Н. Практикум з ливарних сплавів та їх плавки. - К. 1993, 228 с.
7. Методичні рекомендації до лабораторних робіт з курсу “Теорія ливарних сплавів” для студентів спеціальності 131 – "Прикладна механіка" (для всіх форм навчання) /Розроб. В.М. Ломакін – Кропивницький: ЦНТУ, 2020. – 49 с.
8. Москалев И.Н. Методические указания к изучению дисциплины “Литейные сплавы”. – Кировоград: КИСМ, 1988. – 84 с.

Допоміжна

1. Леви Л.И., Кантеник С.К. Литейные сплавы. –М.: Высш. шк., 1967. – 437 с.
2. Корольков А.М. Лийные свойства металлов и сплавов. - М.: Наука, 1967. - 199 с.
3. Рабинович Б.В. Введение в литейную гидравлику. - М.: Машиностроение, 1966. 423 с.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри “Матеріалознавство та ливарне виробництво”, Протокол № 1 від “31” 08 2022 р.